

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 31/03-76-7567

Chișinău

08 iulie 2024

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art.73 din Constituția Republicii Moldova, se prezintă spre examinare proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative (prevenirea și combaterea exploatării sexuale și abuzurilor sexuale comise asupra copiilor), aprobat în ședința Guvernului din 8 iulie 2024, conform Deciziei protocolare nr.28.2/2024.

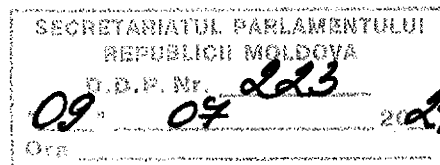
Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege este Ministerul Justiției.

Anexe:

1. Copia Deciziei protocolare (1 filă);
2. Proiectul de lege (în limba română 8 file și în limba rusă 8 file);
3. Nota informativă (13 file);
4. Sinteza (64 file);
5. Declarația de compatibilitate și avizul repetat (9 file);
6. Raportul de expertiză anticorupție (5 file);
7. Tabelul de concordanță (138 file);
8. Alte avize (43 file)

Secretar general adjunct al Guvernului Roman Cazan

Ex. Chirtoacă Leonid, tel: 022 250 562

Casa Guvernului,
MD-2012, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 104

E-mail:
cancelaria@gov.md

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

DECIZIE PROTOCOLARĂ nr. 28.2/2024

Extras din procesul-verbal nr.28 (pct.2)
al ședinței Guvernului din 8 iulie 2024

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (prevenirea și combaterea exploatării sexuale și abuzurilor sexuale comise asupra copiilor).

Prim-ministru

DORIN RECEAN

Aprobat în ședința Guvernului din 8 iulie 2024
Decizia protocolară nr.28.2/2024

Proiect
UE

LEGE

pentru modificarea unor acte normative (prevenirea și combaterea exploatării sexuale și abuzurilor sexuale comise asupra copiilor)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Prezenta Lege transpune Directiva 2011/93/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile și de înlocuire a Deciziei-cadru 2004/68/JAI a Consiliului, CELEX:32011L0093, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 335/1 din 17 decembrie 2011.

Art. I. – Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 72-74, art. 195), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 21 alineatul (2), cifra „175” se exclude.

2. Articolul 54 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Copilul victimă a infracțiunilor prevăzute la articolele 208¹, 208⁴ și 208⁵ este liberat de răspundere penală pentru infracțiunile săvârșite de ea în legătură cu această calitate.”

3. La articolul 106¹ alineatul (1), textul „208¹, 208²” se substituie cu textul „208¹-208⁵”.

4. La articolul 107 alineatul (3), textul „208, 208¹ și 208²” se substituie cu textul „, 208-208⁵”.

5. La articolul 108 alineatul (5), textul „208, 208¹ și 208²” se substituie cu textul „, 208- 208⁵”.

6. La articolul 109 alineatul (4), textul „208, 208¹ și 208²” se substituie cu textul „, 208- 208⁵”.

7. Se completează cu articolele 132⁴ și 132⁵ cu următorul cuprins:

„**Articolul 132⁴**. Materialul privind abuzul sexual asupra copilului

Prin material privind abuzul sexual asupra copilului se înțelege:

a) orice material care prezintă vizual un copil, care este implicat într-un comportament sexual explicit, real sau simulat sau orice reprezentare a organelor sexuale ale unui copil, în principal cu scop sexual;

b) imagini realiste ale unui copil implicat într-un comportament sexual explicit sau imagini realiste ale organelor sexuale ale unui copil, în principal în scop sexual.

Articolul 132⁵. Spectacol pornografic

Expunerea în direct adresată unui public, inclusiv prin tehnologia informațiilor și comunicațiilor electronice a unui copil implicat într-un comportament sexual explicit, real sau simulat, ori a organelor sexuale ale unui copil în principal cu scop sexual.”

8. Articolul 159:

se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Întreruperea cursului sarcinii, de către medic sau de către un alt lucrător medical, prin orice mijloace, săvârșită fără consimțământul femeii însărcinate,

se pedepsește cu închisoare de până la 5 ani cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani.”;

la alineatul (2):

cuvintele „Acceasi acțiune” se substituie cu textul „Acțiunile prevăzute la alin. (1) sau (1¹)”;

se completează cu litera a¹) cu următorul cuprins:

„a¹) săvârșită împotriva unei persoane aflată într-o situație de neputință, care se datorează vârstei, bolii, dizabilității ori altui factor;”.

9. Articolul 160:

se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Acțiunile prevăzute la alin. (1) sau (2) săvârșite de către medic sau de către un alt lucrător medical, fără consimțământul persoanei,

se pedepesc cu închisoare de la 1 la 6 ani cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de pînă la 5 ani.”;

alineatul (3):

textul „Acțiunile prevăzute la alin. (1) sau (2), care” se substituie cu textul „Acțiunile prevăzute la alin.(1), (2) sau (2¹), care”;

se completează cu litera a¹) cu următorul cuprins:

„a¹) au fost săvârșite împotriva unei persoane aflată într-o situație de neputință, care se datorează vârstei, bolii, dizabilității ori altui factor;”.

10. Se completează cu articolul 172¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 172¹. Constrângerea copilului în scopuri sexuale

(1) Constrângerea unui copil în scopul săvârșirii unui act sexual sau unor acțiuni cu caracter sexual neconsimțite în raport cu un terț, dacă aceste fapte nu întrunesc elementele traficului de copii,

se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

(2) Aceleași fapte săvârșite:

a) în privința persoanei care nu a împlinit vârsta de 14 ani;

b) asupra unei persoane care se afla în grija, sub ocrotirea, sub protecția, în educarea sau în tratamentul făptuitorului;

c) asupra unui membru de familie,

se pedepesc cu închisoare de la 8 la 12 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 3 la 5 ani.”

11. Articolul 173:

la alineatul (1), textul „sau ale acțiunilor cu caracter sexual neconsimțite” se substituie cu textul „acțiunilor cu caracter sexual neconsimțite sau ale constrângerii copilului în scopuri sexuale”;

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Aceeași acțiune săvârșită:

a) cu bună știință asupra unui copil;

b) asupra unei persoane care se afla în grija, sub ocrotirea, sub protecția, în educarea sau în tratamentul făptuitorului,

se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani.”

12. La articolul 175¹ alineatul (1), cifra „208¹” se substituie cu textul „208¹-208⁵”.

13. Articolul 208:

la alineatul (1), cuvântul „desfrâu” se exclude;

alineatul (3) se completează cu litera d) cu următorul cuprins:
 „d) asupra unei persoane care nu a atins vârsta de 14 ani;”.

14. Articolul 208¹ va avea următorul cuprins:

Articolul 208¹. Circulația materialelor privind abuzul sexual asupra copilului

(1) Accesarea cu bună știință prin intermediul tehnologiilor informaționale ori comunicațiilor electronice, distribuirea, difuzarea, importarea, exportarea, oferirea, transmiterea, punerea la dispoziție, procurarea, schimbarea, folosirea sau deținerea de materiale privind abuzul sexual asupra copilului,

se pedepsește cu închisoare de la 1 la 6 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 1 la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 3000 la 5000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

(2) Producerea sau vinderea de materiale privind abuzul sexual asupra copilului,

se pedepsește cu închisoare de la 3 la 6 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 4 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea ei.

(3) Faptele prevăzute la alin. (1) sau (2) săvârșite :

a) în privința persoanei care nu a împlinit vârsta de 14 ani,

b) asupra unei persoane care se afla în grija, sub ocrotirea, sub protecția, în educarea sau în tratamentul făptuitorului;

c) cu materiale care implică violență sau zoofilie,

se pedepesc cu închisoare de la 5 la 10 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 3 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 7000 la 10000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea ei.

(4) Nu constituie infracțiune faptele prevăzute la alineatele (1)-(2) din prezentul articol, în cazul în care materialele privind abuzul sexual asupra unui copil sunt deținute sau produse de către copilul reprezentat în acele materiale ori create de către un copil cu implicarea benevolă a altui copil, pentru folosința personală a acestora.

15. Articolul 208² va avea următorul cuprins:

„Articolul 208². Recurgerea la prostituția practică de un copil

(1) Practicarea activităților sexuale cu un copil, în condițiile în care se acordă sau se promit bani sau orice altă formă de remunerare sau foloase, în schimbul implicării copilului în aceste activități, indiferent dacă plata, promisiunea sau foloasele se acordă copilului sau unui terț;

se pedepsește cu închisoare de la 3 la 6 ani, cu privarea de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate de la 2 la 4 ani.

(2) Aceleași acțiuni săvârșite:

- a) asupra doi sau mai mulți copii;
 - b) soldate cu vătămarea gravă a integrității corporale sau cu o boală psihică a copilului, cu decesul sau sinuciderea acestuia;
 - c) în privința persoanei care nu a împlinit vârsta de 14 ani,
- se pedepsește cu închisoare de la 6 la 10 ani, cu privarea de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate de la 3 la 5 ani.”

16. Se completează cu articolul articolul 208³ cu următorul cuprins:

Articolul 208³. Determinarea persoanei care nu a împlinit vârsta de 16 ani să asiste la acte sexuale sau la acțiuni cu caracter sexual

(1) Determinarea cu scop sexual, cu bună știință, a unei persoane, care nu a împlinit vârsta de 16 ani, să asiste la acte sexuale sau la acțiuni cu caracter sexual consimțite, ori să asiste la spectacole pornografice sau obținerea profiturilor directe sau indirecte din aceste activități ori punerea la dispoziția victimei a materialelor cu caracter pornografic sau a materialelor privind abuzul sexual asupra copilului, dacă aceste fapte nu întrunesc elementele traficului de copii,

se pedepsește cu închisoare de la 2 la 5 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 3 la 5 ani.

(2) Aceleași acțiuni:

a) săvârșite asupra unei persoane care se află în grija, sub ocrotirea, sub protecția, în educarea sau în tratamentul făptuitorului;

b) săvârșite în privința unei persoane care nu a atins vârsta de 14 ani;

c) dacă actele sexuale sau acțiunile cu caracter sexual, la care asistă victima, implică violență sau zoofilie;

d) dacă actele sexuale sau acțiunile cu caracter sexual, la care asistă victima, constituie fapte prevăzute la art.171-173;

se pedepsește cu închisoare de la 5 la 8 ani, cu privarea de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 3 la 5 ani.

3) Actul sexual sau acțiunile cu caracter sexual săvârșite în prezența unei persoane care nu a împlinit vârsta de 16 ani

se pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 750 unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani.

17. Se completează cu articolul 208⁴ cu următorul cuprins:

„**Articolul 208⁴.** Participarea copilului la spectacole pornografice

(1) Incitarea sau recrutarea unui copil să participe la spectacole pornografice sau exploatarea unui copil în orice alt fel în acest scop, ori tragerea de foloase de pe urma acestor fapte dacă acestea nu întrunesc elementele traficului de copii,

se pedepsește cu închisoare de la 2 la 5 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani,

iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărire de la 4000 la 6000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate, sau cu lichidarea persoanei juridice.

(2) Constrângerea unui copil să participe la spectacole pornografice, se pedepsește se pedepsește cu închisoare de la 3 la 8 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 3 la 5 ani.

(3) Faptele prevăzute la alin. (1) sau (2) săvârșite:

a) în privința persoanei care nu a împlinit vârsta de 14 ani,

b) asupra unei persoane care se afla în grija, sub ocrotirea, sub protecția, în educarea sau în tratamentul făptuitorului,

se pedepsește cu închisoare de la 5 la 9 ani, cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 3 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 8000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate, sau cu lichidarea persoanei juridice.”

(4) Vizionarea cu bună știință de spectacole pornografice care implică participarea unui copil,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 1150 la 1850 unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani.

18. Se completează cu articolul 208⁵ cu următorul cuprins:

„**Articolul 208⁵.** Determinarea sau constrângerea copilului la prostituție

(1) Determinarea unui copil să practice prostituția, dacă fapta nu întrunește elementele traficului de copii,

se pedepsește cu închisoare de la 4 la 8 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

(2) Acțiunea prevăzută la alin. (1) săvârșită prin constrângere, dacă fapta nu întrunește elementele traficului de copii,

se pedepsește cu închisoare de 6 la 10 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 3 la 5 ani.”

19. La articolul 220¹, cuvintele „pornografiei infantile” se substituie cu textul „infracțiunii prevăzute la art. 208⁴”.

Art. II. – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248-251), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 58 alineatul (4), textul „și victima traficului de copii” se substituie cu textul „victima traficului de copii și victima infracțiunilor prevăzute la art. 208¹-208⁵ din Codul penal”.

2. La articolul 60 alineatul (1²), textul „sau privind traficul de copii” se substituie cu textul „privind traficul de copii sau privind infracțiunile prevăzute la 208¹-208⁵ din Codul penal”.

3. La articolul 109 alineatul (5), după cuvintele „privind infracțiunile” se introduce textul „prevăzute la art. 208¹-208⁵ din Codul penal, infracțiunile”.

4. Articolul 110¹:

la alineatul (1), după textul „audiat în cauzele penale” se introduce textul „privind infracțiunile prevăzute la art. 208¹-208⁵ din Codul penal”;
alineatul (6), cifra „14” se substituie cu cifra „16”.

5. Articolul 212 se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2²) În cazul infracțiunilor prevăzute la art. 171-175, 208¹-208⁵ din Codul penal se interzice diseminarea publică a oricăror informații care ar putea duce la identificarea victimelor.”

7. La articolul 274 alineatul (3¹), după sintagma „art. 166¹” se introduce textul „, 171-175, 208¹-208⁵”, iar după cuvântul „procurorul” – cuvintele „sau organul de urmărire penală după caz”.

Art. III. – Legea nr. 137 din 29 iulie 2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, la 2016, nr. 293-305, art. 618), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 2 se completează cu alineatele (8) și (9) cu următorul cuprins:

„(8) Copilul victimă a infracțiunilor prevăzute la art. 171-175, 201¹, 208¹-208⁵ din Codul penal va beneficia de protecție și suport în urma unei evaluări individuale a situației specifice a fiecărui copil victimă, ținându-se seama de opiniile, nevoile și preocupările copilului. Serviciile de protecție și suport se vor extinde inclusiv și asupra membrii familiilor victimei copil în măsura în care acest lucru este adecvat și posibil.

(9) Copilul victimă a infracțiunilor prevăzute la art. 171-175, 201¹, 208¹-208⁵ din Codul penal este considerat victimă deosebit de vulnerabilă.”

Art. IV. – Legea nr. 370/2023 privind drepturile copilului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 488-491, art. 864) se modifică după cum urmează:

Articolul 23 se completează cu alineatele (2¹) și (3¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Statul organizează campanii de informare și de sensibilizare, după caz, prin intermediul tehnologiilor informaționale și a comunicațiilor, programe de cercetare și de educare, inclusiv în cooperare cu organizațiile societății civile și cu alte părți interesate, cu scopul sensibilizării publicul larg și reducerii riscului ca copiii să devină victime la orice formă de violență, abuz, neglijare, exploatare sau trafic.”

„(3¹) Statul va întreprinde acțiuni pentru a împiedica și pentru a interzice diseminarea materialelor care promovează săvârșirea infracțiunilor sau contravențiilor împotriva copiilor, și organizarea, în scopuri comerciale sau necomerciale, a călătoriilor în vederea săvârșirii oricăreia dintre infracțiunile prevăzute la art.171-175¹ , 208¹ -208⁵ din Codul penal.”..

Art. V. – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președintele Parlamentului

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (prevenirea și combaterea exploatării sexuale și abuzurilor sexuale comise asupra copiilor)

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (prevenirea și combaterea exploatării sexuale și abuzurilor sexuale comise asupra copiilor) este elaborat de Ministerul Justiției.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (prevenirea și combaterea exploatării sexuale și abuzurilor sexuale comise asupra copiilor) a fost elaborat în vederea instituirii unui cadru normativ consolidat în partea ce ține de combaterea exploatării sexuale a copiilor, orientat spre stabilirea unor măsuri cu caracter penal de descurajare și reducere a cererii care favorizează toate formele de abuz sexual și de exploatare sexuală a copiilor.

Statul are obligația constituțională de a elabora norme care stau la baza unei legislații și a unui sistem instituțional care garantează protecția necesară dezvoltării fizice, sufletești și morale a minorilor. Potrivit art. 50 alin. (4) din Constituția Republicii Moldova, se interzice exploatarea minorilor, folosirea lor în activități care le-ar dăuna sănătății, moralității sau care le-ar pune în primejdie viața ori dezvoltarea normală. Prin urmare, pentru a aduce la îndeplinire acest deziderat, considerăm că este necesară trasarea acelor norme care să facă posibilă crearea unui mediu sigur, precum și protejarea eficientă a copiilor în fața conținuturilor ilegale și dăunătoare.

Totodată, procesul evolutiv de implementare a tehnologiilor informaționale în toate sferele vieții, a determinat evoluția fenomenului infracțional și extinderea acestuia asupra spațiului cibernetic. Or, dezvoltarea tehnologiilor informaționale și evoluția internetului creează noi posibilități comerciale de exploatare a copiilor de către amatorii de pornografie, contribuind astfel, la dezvoltarea rețelelor de distribuire a pornografiei infantile. În condițiile actuale, materialul care conține pornografie infantilă se produce și se răspândește prin intermediul tehnologiilor informaționale și a rețelei de Internet cu o viteză uluitoare, iar intervenția statului este iminentă.

În plan european, printre actele internaționale adoptate, cu privire la protecția copiilor împotriva exploatării sexuale, care au devenit model pentru perfecționările legislative interne sunt:

- Convenția Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale, încheiată la Lanzarote la 25 octombrie 2007 (în continuare Convenția de la Lanzarote), ratificată de Republica Moldova la 19 decembrie 2011, în vigoare la 27 ianuarie 2012.

- Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea informatică, adoptată la Budapesta la 23 noiembrie 2001 (în continuare Convenția de la Budapesta), ratificată de către Republica Moldova prin Legea nr.6/2009.

La nivel internațional, liniile directoare în materia protecției copilului împotriva exploatării și abuzului sunt:

- Convenția O.N.U. pentru protecția drepturilor copilului din 20 noiembrie 1989, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, trasează un cadrul general cu privire la o cvasi-totalitatea drepturilor copilului din lumea întreagă, între care dreptul copilului de a nu fi exploatat sub nicio formă, incluzând exploatarea sexuală (art. 19 din Convenție), cu indicarea punctuală a activităților de exploatare sexuală pe care statele semnatare se obligă să le prevină (art. 34 din Convenție). Din modul în care este enunțat rezultă implicit caracterul de "drept" al copilului de a nu fi exploatat, inclusiv sexual, Convenția O.N.U. vorbind de obligațiile/angajamentul statelor semnatare de a proteja copilul de asemenea forme de exploatare;

- Protocolul facultativ la Convenția cu privire la drepturile copilului referitor la vânzarea de copii, prostituția și pornografia infantilă, adoptat de Adunarea Generală a ONU la 25 mai 2000 (ratificat de către Republica Moldova prin Legea 29/2007) (în continuare - Protocolul facultativ la Convenție).

Cu toate acestea, impunerea și detalierea obligațiilor statelor de a incrimina formele de exploatare sexuală la nivel european sunt și în prevederile Deciziei-cadru nr. 2004/68/JAI a Consiliului Uniunii Europene privind combaterea exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile. Decizia-cadru 2004/68/JAI a fost înlocuită cu Directiva 2011/93/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011, privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile și de înlocuire a Deciziei-cadru 2004/68/JAI a Consiliului (în continuare Directiva), care instituie norme minime privind definirea infracțiunilor și a sancțiunilor în ceea ce privește abuzul sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale a copiilor, pornografia infantilă și ademenirea copiilor în scopuri sexuale. Directiva introduce, de altfel dispoziții care să asigure o mai bună prevenire a săvârșirii infracțiunilor respective și o mai bună protecție a victimelor acestora.

Prin urmare, proiectul de lege urmărește drept scop realizarea acțiunii nr. 212 din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2024 aprobat prin Hotărârea Guvernului 887/2023 și acțiunii nr. 35, secțiunea *Capitolul 23 (Sistemul judiciar și drepturile fundamentale)* din Planul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027, acțiuni ce vizează transpunerea în legislația națională a Directivei 2011/93/UE.

Astfel, proiectul va asigura armonizarea legislației penale cu referire la contracararea abuzului și exploatării sexuale online asupra copiilor la prevederile

internaționale, inclusiv îmbunătățirea cadrului legal întru asigurarea unei mai bune preveniri și contracarării a acestor categorii de infracțiuni precum și o mai bună protecție a copilului de asemenea forme de exploatare.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Prezentul proiect de lege realizează o transpunere deplină a Directivei 2011/93/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011, privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile și de înlocuire a Deciziei-cadru 2004/68/JAI a Consiliului.

Pentru analiza comparativă a gradului de transpunere a fost elaborat tabelul de concordanță, care este anexat la prezentul proiect.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Pornind de la această stare de lucruri, dar și în vederea îmbunătățirii cadrului legal existent se propune modificarea normelor din Codul penal. Prevederile proiectului sunt structurate în următoarele compartimente.

I. Completarea Codului penal cu alin.(3) la articolul 54

Pentru a exclude urmărirea penală a copiilor-victime ai abuzului sexual și ai exploatării sexuale, pentru implicarea lor în activități infracționale pe care au fost obligați să le săvârșească ca o consecință directă a faptului că au făcut obiectul oricăreia dintre faptele menționate la articolul 4 alineatele (2), (3), (5) și (6), precum și la articolul 5 alineatul (6) din Directivă și pentru armoniza textul legii naționale cu prevederile art.15 din norma Uniunii Europene, s-a propus completarea normei speciale din Codul penal cu dispoziția respectivă. Astfel, vor fi evitate cazuri de

u
r
m
ă

II. Reconceptualizarea infracțiunii de pornografie infantilă

Potrivit Protocolului facultativ la Convenția cu privire la drepturile copilului referitor la vânzarea de copii, prostituția și pornografia infantilă, adoptat de Adunarea Generală a ONU la 25 mai 2000, *pornografia infantilă* este definită ca „*orice reprezentare, prin orice mijloace, a copiilor angajați într-o activitate sexuală explicită, reală ori simulată, sau orice altă expunere a organelor sexuale ale copiilor, în principal în scopuri sexuale*”. Un sens aproape identic imprimă acestei noțiuni și definiția ce se conține în Convenția de la Lanzarote pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale care desemnează termenul pornografie infantilă drept „*orice material care prezintă, în manieră vizuală, un copil care desfășoară un comportament sexual explicit, real sau simulat, sau orice reprezentare a organelor sexuale ale unui copil, în mod special în scopuri sexuale*”.

Potrivit paragrafului 2 al art. 9 din Convenția de la Budapesta : „...*termenul materiale pornografice având ca subiect copii desemnează orice material pornografic care reprezintă într-un mod vizual: a) un minor care se dedă unui*

comportament sexual explicit; c) imagini realiste reprezentând un minor care se dedă unui comportament sexual explicit.”.

Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011, privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile și de înlocuire a Deciziei-cadru 2004/68/JAI a Consiliului, la articolul 2 lit.(c) abordează foarte complex fenomenul de „*pornografie infantilă*” astfel încât aceasta cuprinde mai multe ipoteze, printre care reținem: *orice material care prezintă vizual un copil care este implicat într-un comportament sexual explicit, real sau simulat; orice reprezentare a organelor genitale ale unui copil în principal cu scop sexual; ; sau imagini realiste ale unui copil implicat într-un comportament sexual explicit sau imagini realiste ale organelor sexuale ale unui copil, în principal cu scop sexual.*”.

Din analiza definițiilor date noțiunii de *pornografie infantilă*, prezentate mai sus, se poate observa că evoluția pornografiei infantile pe internet a obligat statele-membre ale Uniunii Europene să definească mai precis această conduită, pentru a putea combate cât mai eficient fenomenul. De altfel, în cadrul preambulului Directivei 2011/92/UE - s-a arătat că „(3) *Pornografia infantilă, care constă în imagini cu abuzuri sexuale asupra unui copil, precum și alte forme deosebit de grave de abuz sexual asupra copiilor și de exploatare sexuală a copiilor* adică includ imagini care dovedesc abuzurile sexual asupra copiilor de către adulți.

Astfel, introducerea noțiunii de „Material privind abuzul sexual asupra copilului” este dictată de alinierea legislației naționale la recomandările forurilor internaționale specializate pe contracararea acestui fenomen, care au recunoscut necesitatea revizuirii terminologiei în domeniul exploatării sexuale online a copiilor, în vederea eliminării termenului de „*pornografie infantilă*” din legislație.

Deși termenul „*pornografie infantilă*” este adesea utilizat în legislația națională, care a preluat denotația din tratatele internaționale, studiile în domeniu recomandă înlocuirea termenului cu „*materiale privind abuzul sexual al copilului*” (în continuare *MASC*), deoarece descrie mai adecvat adevărata natură și amploare a imaginii explozive a abuzului față de victime-copii, pe care copiii nu le pot consimți niciodată.

Utilizarea termenului de „*pornografie infantilă*” are potențialul de a califica materialul ca pe o formă acceptabilă din punct de vedere legal, fiindu-i atribuit un subgen acceptabil al pornografiei adulte, *pe când MASC-ul reprezintă dovezile fotografice sau video ale unui act criminal comis împotriva copiilor.*

Astfel, schimbările în materie de terminologie sunt argumentate prin necesitatea de a delimita abuzul sexual asupra copiilor, ce presupune lipsa unui consimțământ al copilului de a se implica în acțiuni cu caracter sexual, de actele sexuale sau acțiunile cu caracter sexual consimțite.

Or, termenul de „*pornografie*” este utilizat pentru a defini materialele care reprezintă adulți implicați în acte sexuale consimțite distribuite (în mare parte) în mod legal către publicul larg, pentru plăcerea lor sexuală. Cât privește imaginile sau video-

urile ce reprezintă abuzul sexual asupra unui copil, acestea implică copii care nu pot și nu ar consimți, fiind victime ale unei infracțiuni.

Astfel, termenul de „pornografie infantilă” contribuie la normalizarea agresiunii sexuale a copiilor:

- infractorii folosesc MASC, pentru a desensibiliza publicul față de impactul acțiunilor lor înainte de săvârșirea unei infracțiuni sexuale;
- infractorii folosesc MASC, pentru a „ademeni/acosta” copiii-victime în pregătirea pentru infracțiuni sexuale împotriva lor;
- imaginile normalizează faptul că alți copii sau tineri „fac aceste lucruri, iar existența MASC face mai ușor pentru un infractor să forțeze victimele în contact sexual.

În altă ordine de idei, potrivit art. 208¹ Codul penal - Pornografia infantilă înseamnă producerea, distribuirea, difuzarea, importarea, exportarea, oferirea, vinderea, procurarea, schimbarea, folosirea sau deținerea de imagini sau alte reprezentări ale unui sau mai mulți copii implicați în activități sexuale explicite reale sau simulate, ori de imagini sau alte reprezentări ale organelor sexuale ale unui copil, reprezentate de manieră lascivă sau obscenă, inclusiv în formă electronică.

Prin urmare, din textul art.208¹ CP reiese că expresia „imaginile sau alte tipuri de reprezentări ale copiilor implicați în activități sexuale” denotă existența unor materiale pornografice care, realmente, reflectă minori, angajați în activități sexuale explicite, reale sau simulate. În opinia noastră, precum și a doctrinei juridice cuvântul „simulat” din dispoziția art.208¹ CP nu vizează minorul, ca atare, ci activitatea sexuală, în care este angajat acesta. Adică, minorul este redat ca fiind unul real, în timp ce activitatea sexuală în care este implicat minorul este redată ca fiind una simulată.

Având în vedere cele expuse în proiect se propune introducerea unei norme speciale în Capitolul XIII al Codului penal care să definească termenul de *Material privind abuzul sexual al copilului* care să includă toate ipotezele (cu excepția materialelor în care persoana adultă este reprezentată în calitate de minor) menționate în actele internaționale, în special în articolul 9 paragraful 2 din Convenția de la Budapesta și articolul 2 lit. (c) din Directiva 2011/92/UE, precum și întru oferirea unei clarități și previzibilități norme penale. În acest context, se impune precizarea că la art. 5 alin. (6) oferă discreția statelor de a incrimina sau nu pornografia infantilă cu implicarea unei personae care pare a fi copil, dar de fapt are în realitatea 18 ani sau mai mult.

În partea ce ține de ipoteza privind materialele care reflectă *persoana adultă reprezentată în calitate de minor*, reieșind din realitățile sociale din Republica Moldova transpunerea acesteia urmează a fi realizată la o data ulterioară.

Tot în acest context, apreciem judicios modificarea titlului de la art. 208¹ din Codul penal. Or, denominația unei infracțiuni precum *pornografia infantilă* ar contravine art. 14 din Codul penal, care definește infracțiunea ca o faptă și nu ca un obiect.

În acest sens, proiectul prezentat va înlătura această omisiune și va prezenta infracțiunea ca o acțiune reflectată prin verbul — circulație, utilizat de legiuitor în mod similar la infracțiunea prevăzută la art. 217¹ din Codul penal - *Circulația ilegală a drogurilor*.

Un alt efect al proiectului privește și înăsprirea pedepselor, dar și reliefaarea circumstanțelor agravante cu referire la această infracțiune.

În partea ce ține de înăsprirea pedepselor, se va pune în lumină repetat art.33 al Convenției de la Lanzarote - *Prescripția, faptul că această crimă este o formă de exploatare sexuală a copiilor, fiind potrivit tratatelor internaționale de referință una din cele mai grave forme de exploatare*.

Totodată, înăsprirea pedepselor va asigura realizarea investigațiilor efective, care, având în vedere clasificarea actuală a infracțiunii ca una mai puțin gravă, împiedică utilizarea instrumentarului măsurilor speciale de investigații care pot fi aplicate doar în cazul investigării infracțiunilor grave, excepțional de grave și deosebit de grave.

Mai mult, redacția definiției infracțiunii propusă în proiect este o simbioză dintre textele art.9 al *Convenției de la Budapesta* și art.20 al *Convenției de la Lanzarote*, iar acțiunile specificate sunt forme ale faptelor infracționale, care sunt pasibile de răspundere penală, învederate în Convenția de la Budapesta și Convenția de la Lanzarote.

Circumstanțele agravante dezvoltate sunt cele recomandate de Directivă - limitele maxime ale pedepsei cu închisoarea prevăzute în prezenta directivă pentru infracțiunile la care se referă ar trebui să se aplice cel puțin celor mai grave forme ale unor astfel de infracțiuni.

Necesitatea instituirii răspunderii pentru asemenea fapte va realiza efectiv unul din postulatele actelor internaționale și naționale de combatere a exploataării sexuale a copiilor, sancționarea persoanelor care accesează asemenea servicii.

Agravanta indicată la alin.(3) lit.c) din proiectul propus a fost formulată prin prisma dreptului comparat, fiind prevăzută la secțiunea §184 din Codul penal al Republicii Federative Germania cu următorul text „*diseminarea de materiale pornografice care înfățișează acte de violență sau zoofilie*”.

III. Completarea Codului penal cu art.132⁵

„*Spectacolul pornografic*” prevăzută de art.2 lit.(e) din Directivă urmează a transpune clar actul internațional cu care este armonizată legea națională și va clarifica noțiunea utilizată la articolele și 208³ și 208⁴ din cod (în redacția propusă de prezentul proiect).

IV. Constrângerea copilului în scopuri sexuale

Scopul completării Codului penal cu o componentă nouă și anume „constrângerea copilului în scopuri sexuale” este de a întări măsurile penale împotriva abuzurilor sexuale asupra minorilor, prin clarificarea și extinderea cadrului juridic. Or, art. 3 alin. (6) prevede obligația statelor de a incrimina fapta de constrângere, forțare sau amenințare a unui copil în scopul practicării unor activități sexuale. Reieșind din spiritul Directivei, și natura sancțiunilor prevăzute la art. 3 alin. (6)

deducem că prin activități sexuale se prezumă actul sexual sau acțiunile cu caracter sexual neconsimțite.

V. Modificarea art. 208² din Codul penal ce incriminează recurgerea la prostituția practică de un copil

O altă faptă infracțională prevăzută de Codul penal, ca urmare a ratificării Convenției de la Lanzarote pe subiectul exploatării sexuale a copiilor, este și art.208² din Codul penal - Recurgerea la prostituția practică de un copil - care este prevăzută de art. 19 alin.(1) lit. c) din Convenția de la Lanzarote.

În acest context, art. 208² a fost revizuit prin prisma definiției pe care o consacră Directiva la art. 2 lit. d), reflectând într-o manieră mai desfășurată noțiunea de prostituție infantilă.

Totodată, din textul legii art.208² a fost exclusă sintagma „o persoană despre care se știa cu certitudine că nu a atins vârsta de 18 ani”, redacție care va armoniza legislația națională cu practicile internaționale privind una din cele mai periculoase forme de exploatare sexuală a copiilor.

Or, persoana care cere astfel de servicii, conștientizând natura faptei pe care o săvârșește, trebuie să îi revină și obligația de a se preocupa de vârsta prestatorului de servicii, acțiune care nu poate fi pusă în sarcina minorului și a terților, ci a celui care accesează aceste servicii, ținând cont inclusiv de principiul respectării interesului suprem al copilului.

În context, sarcina clarificării vârstei minorului este necesar de pus pe seama făptuitorului care comite conștient fapte delictuale și, ținând cont că există riscul exploatării sexuale a unui copil, ar trebui să se intereseze de acest aspect pentru excluderea oricăror posibile situații de natură să atingă drepturile victimei minore.

Circumstanțele agravante propuse în proiect sunt similar altor infracțiuni săvârșite împotriva minorilor prevăzute la Capitolul VII din Partea Specială a Codului penal.

VI. Determinarea persoanei care nu a împlinit vârsta de 16 ani să asiste la acte sexuale sau la acțiuni cu caracter sexual

Norma penală care incriminează infracțiunea prevăzută la art.21 - *Infracțiunile legate de participarea unui copil la spectacole pornografice* și art.22 - *Coruperea minorilor* din Convenția de la Lanzarote a fost anterior reflectată în art. 175 din Codul penal, în speță „...Acțiunile perverse săvârșite față de o persoană despre care se știa cu certitudine că nu a împlinit vârsta de 16 ani, constând în exhibare, atingeri indecente, discuții cu caracter obscen sau cinic purtate cu victima referitor la raporturile sexuale, determinarea victimei să participe ori să asiste la spectacole pornografice, punerea la dispoziția victimei a materialelor cu caracter pornografic.

În literatura de specialitate a fost criticată redacția art. 175 din Codul penal, până la introducerea modificărilor care au intrat în vigoare la 09.01.2023 și anume cele citate supra.

Critica redacției vechi asupra art. 175 s-a datorat în special pentru ambiguitatea, care a fost generată de încercarea legislatorului de a ajusta norma națională la prevederile articolelor sus-indicate ale actelor internaționale.

Mai mult, în efortul compilării a două infracțiuni din actul internațional, s-a creat o neclaritate în delimitarea faptei infracționale prevăzute de art. 175 din Codul penal de cele prevăzute la art. 172 și 173 din Codul penal.

Pentru a face posibilă această delimitare, este important ca, la calificarea faptei în baza art. 175 din Codul penal, să se ateste lipsa constrângerii fizice sau psihice, lipsa unei profitări de imposibilitatea victimei de a se apăra sau de a-și exprima voința, lipsa unei profitări de starea de dependență a victimei sau lipsa unei amenințări.

Respectiv, în cadrul infracțiunii prevăzute de art. 175 din Codul penal, făptuitorul săvârșește infracțiunea utilizând abuzul față de victima-copil, care nu implică coerciție.

Redacția actuală a art. 175 - a adus o doză de claritate și a rezonat cu criticile mediului academic, în prezent, infracțiunea fiind formulată, „Acțiuni cu caracter sexual săvârșite cu o persoană care nu a împlinit vârsta de 16 ani — și anume — alin. (1) Acțiunile cu caracter sexual consimțite, săvârșite cu bună știință cu o persoană care nu a împlinit vârsta de 16 ani.”.

Astfel, legislatorul a clarificat că infracțiunea prevăzută de art. 175 din Codul penal este o faptă consimțită.

Totuși, sintagma *participare și asistare la spectacole pornografice*, fapte infracționale care au fost completate la articolul discutat odată cu ratificarea de către Republica Moldova a Convenției de la Lanzarote, nu sunt reflectate în alte norme modificate, inclusiv nici la art. 132² din Codul penal - *Acte sexuale sau acțiuni cu caracter sexual neconsimțite* - deoarece, deseori, abuzul și exploatarea copiilor, prin determinarea acestora să participe sau să asiste la spectacole pornografice, se realizează prin acțiuni de înșelare a copiilor, coruperea acestora etc.

La subiect, pentru a asigura calitatea normei penale prin caracter de previzibilitate și claritate, se propune introducerea unei componente de infracțiune noi, și anume determinarea persoanei care nu a împlinit vârsta de 16 ani să asiste la acte sexuale sau la acțiuni cu caracter sexual.

Formularea faptei infracționale propusă în proiect, pedeapsa pentru această infracțiune, precum și circumstanțele agravante au fost preluate, inclusiv din textele prevăzute la art. 4 din Directivă, precum și la art.21 și 22 ale Convenției de la Lanzarote, adaptată la actele normative de tehnică legislative națională și armonizate la textul legii al cărui completare se propune.

VII. Infracțiunile referitoare la exploatarea sexuală

Articolul 4 din Directivă reflectă importanța protejării copiilor împotriva oricărei forme de exploatare sexuală. Prin specificarea infracțiunilor legate de spectacolele pornografice, directiva își propune să elimine orice formă de abuz și să garanteze respectarea drepturilor fundamentale ale copiilor, inclusiv dreptul la demnitate și securitate. În acest context, proiectul de lege vine să completeze Codul penal cu un articol nou denumit „Participarea copilului la spectacole pornografice”. Astfel, prin prisma art. 208⁴ se urmărește transpunerea în legislația națională a art. 4 alin. (2)-(4) din Directivă. Incriminarea într-un singur articol a tuturor faptelor care se referă la spectacolul pornografic cu implicarea unui copil, va poziționa această normă ca

fiind una specială în raport cu celelalte infracțiuni împotriva minorilor, facilitând în acest sens și activitatea practicienilor la calificarea unor astfel de fapte.

Subsecvent, prin proiectul de lege se propune incriminarea faptei de determinare sau constrângere a copilului să practice prostituția infantilă. Prin urmare, art. 208⁵ reprezintă o transpunere a prevederilor Directivei consacrate la art. 4 alin. (5) și (6). Tot în acest context, în scopul evitării unei eventuale dublări a normelor de incriminare precum și excluderea riscului formării unei practice neuniforme la calificarea faptei, prin proiectul de lege se propune excluderea cuvântului „desfrâu” din conținutul art. 208, interpretat atât de doctrina dreptului penal, cât și de către practicieni drept prostituție. Complementar, reținem că infracțiunea de la art. 208⁵ se va reține în cazul în care făptuitorul nu va comite trafic de copii. Or, în ipoteza traficului de copii, exploatarea sexuală trebuie să fie precedată, fie de o recrutare, transportare, transfer, fie de o adăpostire sau primire a unui copil, iar în lipsa acestor modalități în cazul simplei determinări sau constrângeri la practicarea prostituției fapta va cădea sub incidența art. 208⁵.

VIII. Incriminarea avortului forțat și a sterilizării chirurgicale forțate

La 22 noiembrie 2022 Curtea Europeană a Drepturilor Omului (în continuare „Curtea”) a adoptat hotărârea în cauza *G.M. și alții v. Republica Moldova* (cererea nr. 44394/15), definitivă din 22 februarie 2023. Cauza se referă la întreruperi presupuse forțate de sarcină și la măsuri de contracepție impuse persoanelor cu dizabilități intelectuale, precum și la ancheta pretins ineficientă efectuată în această privință.

Cu referire la obligația autorităților de a institui un cadru legal și de reglementare adecvat, deși situația ar trebui să se îmbunătățească odată cu implementarea la nivel național a Convenției de la Istanbul, care prevede incriminarea avortului forțat, Curtea a constatat că legislația penală nu oferă o protecție eficientă împotriva unor astfel de intervenții medicale invazive efectuate fără consimțământul valabil al pacientei. Prin urmare, cadrul legal național existent nu îndeplinește cerința inerentă obligației pozitive a statului de a institui și de a aplica în mod eficient un sistem care să asigure protecția femeilor plasate în instituțiile psihiatrice împotriva încălcărilor grave ale integrității lor, contrar Articolului 3 din Convenție.

În contextul supravegherii executării hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare „Curtea”), Guvernul Republicii Moldova (în continuare „Guvernul”) trebuie să prezinte Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei (în continuare „Comitetul de Miniștri”) un plan de acțiuni cu privire la măsurile cu caracter general și individual ce urmează a fi întreprinse de către autoritățile naționale în scopul remedierii deficiențelor identificate de către Curte în hotărârea *G.M. și alții v. Republica Moldova* (cererea nr. 44394/15), inclusiv instituirea unui cadru legal și de reglementare adecvat care să asigure un sistem eficient de protecție a femeilor aflate în instituții psihiatrice împotriva încălcărilor grave ale integrității lor fizice și personale.

Prin urmare, reieșind din cele expuse, se impune modificarea art. 159 și 160 din Codul penal, în sensul incriminării avortului și a sterilizării chirurgicale efectuate de către medic sau alt lucrător medical, fără acordul prealabil și informat al persoanei. În acest context, aducem în evidență Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, intrată în vigoare

în Republica Moldova la 1 mai 2022, care încadrează avorturile și sterilizarea forțată ca forme de violență bazată pe gen și obligă Părțile să incrimineze aceste conduite intenționate interzicând efectuarea unui avort sau a unei intervenții chirurgicale de sterilizare asupra unei femei fără acordul prealabil și informat al acesteia (Articolul 39).

Totodată, prin proiect se propune instituirea unei noi circumstanțe agravante, atât în cazul provocării ilegale a avortului, cât și în cazul efectuării ilegale a sterilizării chirurgicale. Prin urmare, în cazul reținerii acestor infracțiuni, care au fost săvârșite asupra persoanelor aflate în stare de neputință care se datorează unei boli sau dizabilități, răspunderea penală pentru astfel de fapte va avea un caracter sancționator mai aspru. Necesitatea operării acestor modificări derivă din progresul Republicii Moldova în contextul supravegherii executării hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului or, Guvernul trebuie să prezinte Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei un plan de acțiuni cu privire la măsurile cu caracter general și individual ce urmează a fi întreprinse de către autoritățile naționale în scopul remedierii deficiențelor identificate de către Curte în hotărârea *G.M. și alții v. Republica Moldova* (cererea nr. 44394/15), inclusiv instituirea unui cadru legal și de reglementare adecvat care să asigure un sistem eficient de protecție a femeilor aflate în instituții psihiatrice împotriva încălcărilor grave ale integrității lor fizice și personale.

În contextul modificărilor operate la Codul de procedură penală:

IX. Cu referire la modificările propuse pentru articolul 58, și 60 din Codul de procedură penală

Prevederile propuse spre completare vor asigura accesul imediat al victimelor-copii ale infracțiunilor de abuz și exploatare sexuală la asistența juridică, la fel cum este în cazul reprezentantului legal și al pedagogului - obligație pozitivă a statului ce este instituită prin art.20 pct.(2) din Directivă.

X. Cu referire la modificările propuse pentru articolul 109 și 110¹ din Codul de procedură penală

Normele propuse spre completare vor asigura faptul ca audierile victimelor-copii a infracțiunilor de abuz și exploatare sexuală să fie realizată, în măsura posibilului, de aceleași persoane implicate inițial, pentru a reduce efectul traumatizant al procesului de audiere corespunzător standardului prevăzut la art.20 pct.(3) lit.d) din Directivă.

Concomitent, propunerea respectivă va armoniza actul legislativ și cu standardul prevăzut la art.20 pct.(3) lit.e) din Directivă, prin atenționarea persoanelor responsabile de realizarea audierii copiilor-victime ai infracțiunilor discutate asupra necesității reducerii numărului audierilor repetate, prevedere ce poate constitui temei de respingere a cererii de audiere, care, în formatul propus în proiect, nu va constitui doar o obligație pozitivă, ci un drept al victimelor-copii.

Subsidiar, modificarea operată la alin. (6) vine să aducă în concordanță obligația martorului minor de a spune adevărul cu răspunderea penală în legătură cu această faptă. În acest context, reținem că actualmente prezentarea declarației

mincinoase atrage răspunderea penală a persoanelor care au împlinit vârsta de 16 ani, iar în cazul persoanelor care nu au împlinit această vârstă nu survine nici o consecință. Astfel prin modificarea propusă se urmărește corelarea dispozițiilor art. 110¹ din Codul de procedură penală cu prevederile art. 21 și 312 din Codul penal. În acest context, reținem că modificarea operată derivă din realizarea acțiunii nr. 1.1.10. din Programul național privind asigurarea respectării drepturilor omului pentru anii 2024-2027 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 164/2024.

XI. Cu referire la modificările propuse pentru articolul 212 din Codul de procedură penală, prin introducerea alin. (2¹):

În contextul respectării principiului confidențialității în cadrul cauzelor penale de abuz și exploatare sexuală a copiilor, luând în considerație că victimele-copii ale acestor infracțiuni sunt deosebit de vulnerabile, pentru a armoniza actul legislativ național cu prevederile art.20 pct.(6) din Directivă, s-a propus ca în art.212 din Codul de procedură penală, ce asigură confidențialitatea informațiilor din cadrul dosarului, să fie stabilit că persoanele care urmează să asigure confidențialitatea urmăririi penale o vor face cu o atenție sporită, iar cei, care vor avea acces la aceste informații, le vor păstra cu o atenție deosebită.

XII. Cu referire la modificările propuse pentru articolul 274 alin.(3¹) din Codul de procedură penală:

Pentru asigurarea celerității procesului penal privind investigarea infracțiunilor de abuz și exploatare sexuală a copiilor, care vor armoniza procedura penală cu art.15 alin.(1) din Directivă 2011/92/UE, este necesar de completat prevederile art.274 alin.(3¹) din cod cu faptele infracționale prevăzute la art.171-175, 208¹-208⁵ din Codul penal.

Modificarea propusă va consolida preocuparea autorităților de a realiza

e

f

i

c

n

e

n

e

n

e

r

t

n

e

c

o

p

Concomitent, ținând cont de competențele organelor de urmărire penală este necesar de operat modificări și referitor la persoanele responsabile care vor decide corespunzător alin.(1) din articolul 274.

În contextul modificărilor operate la Legea nr.137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor:

Modificările propuse la art.2 al Legii nr.137/2016 vor armoniza legislația națională cu prevederile **art.15 alin.(3) din Directivă**, potrivit cărora - *Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că acțiunile specifice întreprinse în vederea acordării de asistență și de sprijin copiilor victime, pentru a beneficia de drepturile prevăzute în prezenta directivă, se întreprind în urma unei evaluări individuale a situației specifice a fiecărui copil victimă, ținându-se seama de opiniile, nevoile și preocupările copilului.*

În context, planificarea și diseminarea sarcinilor de acordare a protecției și asistenței victimelor-copii ale infracțiunilor cu caracter sexual urmează a fi realizate în strictă coordonare a instituțiilor implicate în acest proces complex, pentru a acorda serviciile de suport în timp util, corespunzător nevoilor individuale, dar și ținând cont de interesul suprem al copilului.

Totodată, având în vedere prevederea învederată la art. 15 pct.(5) din Directivă, serviciile de suport în măsura în care sunt adecvate și posibile vor fi extinse și asupra membrilor familiilor victimelor-copii.

La fel, enunțul formulat la alineatul (9) va atenționa specialiștii referitor la gradul sporit de vulnerabilitate a copiilor-victime ai infracțiunilor de abuz și exploatare sexuală, ce va implica o preocupare deosebită a subiecților competenți în acordarea serviciilor de suport la aceste categorii de beneficiari.

În contextul modificărilor operate la Legea nr.370/2023 privind drepturile copilului:

Modificările propuse la alineatul (2¹) din art.23 (*Dreptul copilului de a fi protejat de orice formă de violență, abuz, neglijare, exploatare sau trafic*) din Legea nr.270/2023 – sunt menite să armonizeze prevederile legislației naționale cu **art.23 pct.(2) al Directivei**.

Angajamentele asumate de către autorități vor spori protecția copiilor prin măsuri de prevenire a infracțiunilor prevăzute de articolele 171-175, 208¹-208⁵ din Codul penal cu antrenarea autorităților responsabile în campanii de informare și de sensibilizare, programe de cercetare și de educare, dacă este cazul în cooperare cu organizațiile relevante ale societății civile și cu alte părți interesate, menite să sensibilizeze publicul larg și să reducă riscul ca copiii să devină victime ale infracțiunilor menționate *supra*.

Modificările propuse la alineatul (3¹) din art.23 (*Dreptul copilului de a fi protejat de orice formă de violență, abuz, neglijare, exploatare sau trafic*) din Legea nr.270/2023 – urmează să armonizeze prevederile legislației naționale cu **art.21 al Directivei**, care obligă statele să realizeze măsuri împotriva promovării oportunităților de săvârșire a abuzurilor și a turismului sexual cu implicarea copiilor.

Angajamentele asumate de către autorități vor spori protecția copiilor prin măsuri de prevenire a infracțiunilor prevăzute de articolele 171-175, 208¹-208⁵ din Codul penal, cu antrenarea autorităților responsabile în acțiuni de interdicere a diseminării informațiilor care să promoveze oportunități de săvârșire a infracțiunilor de această categorie, dar și pentru a împiedica promovarea organizării unor călătorii în aceste scopuri.

5. Fundamentarea economico-financiară

Adoptarea proiectului nu impune cheltuieli financiare suplimentare din contul

bugetului public național.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul de lege nu va necesita modificarea altor acte normative.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În conformitate cu art. 20 [Etapele principale ale legiferării] din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, a fost publicat Anunț privind reinițierea procesului de elaborare a Proiectului de lege pentru modificarea Codului penal nr. 985/2002. În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul este plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, compartimentul Transparența decizională, directoriul Proiecte de acte normative remise spre coordonare și pe platforma www.particip.gov.md. Prin scrisoarea nr. 03/8573 din 28 septembrie 2023, proiectul actului normativ a fost remis Cancelariei de Stat, fiindu-i atribuit numărul unic 869/MJ/2023 și supus procedurii de avizare cu toate instituțiile interesate în domeniu. Proiectul a fost supus avizării cu următoarele instituții: Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Inspectoratul Național de Probațiune, Ministerul Afacerilor Externe, Oficiul Avocatului Poporului, Curtea de Apel Chișinău, Curtea de Apel Bălți, Curtea de Apel Cahul, Curtea de Apel Comrat, Judecătoria Chișinău, Judecătoria Bălți, Judecătoria Cahul, Judecătoria Anenii Noi, Judecătoria Cimișlia, Judecătoria Edineț, Judecătoria Strășeni, Judecătoria Căușeni, Judecătoria Comrat, Judecătoria Criuleni, Judecătoria Drochia, Judecătoria Soroca, Judecătoria Hîncești, Judecătoria Ungheni, Judecătoria Orhei, Uniunea Avocaților din Moldova, Universitatea de Stat din Moldova, A.O. „Centrul de Resurse Juridice din Moldova”, A.O. „Institutul de Reforme Penale”.

Totodată, ținem să precizăm că proiectul de lege a fost supus avizării repetate, prin scrisoarea nr. 03/5311 din 7 iunie 2024.

Astfel, toate propunerile și obiecțiile recepționate au fost inserate și analizate în tabelul de sinteză a obiecțiilor și propunerilor aferent proiectului de act normativ.

În același context, reținem că Ministerul Afacerilor Externe, Curtea de Apel Bălți, Curtea de Apel Cahul, Judecătoria Chișinău, Judecătoria Strășeni, Judecătoria Comrat au prezentat lipsă de obiecții sau propuneri.

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul de lege a fost examinat de Centrul Național Anticorupție care prin raportul de expertiză anticorupție nr. ELO24/9769 din 21.06.2024 nu a constatat factori de corupție, menționând totodată despre faptul că scopul proiectului este conform interesului public. Singura obiecție care a făcut obiectul raportului de expertiză a fost acceptată prin excluderea prevederilor deficitare din proiect.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

În Declarația de compatibilitate a Centrului de Armonizare a Legislației nr. 31/02-69-7301 din 2 iulie 2024 s-a constatat transpunerea totală a prevederilor n Directivei 2011/93/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie

2011 privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile și de înlocuire a Deciziei-cadru 2004/68/JAI a Consiliului.

Ministru

Veronica MIHAILOV-MORARU

Digitally signed by Mihailov-Moraru Veronica
Date: 2024.07.08 21:00:54 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

